

LAKIALOITE 87/2000 vp**Postipalvelulaki*****Eduskunnalle***

Postipalvelut ovat yhteiskunnan peruspalveluita, jotka on turvattava riittävän laajasti kaikille väestöryhmille ja maan kaikissa osissa. Liiketaloudellisen ajattelun korostuminen on kuitenkin johtamassa siihen, että jopa noin puolet maan kunnista jää vaille Suomen Posti Oy:n kiinteätä omaa postitoimipaikkaa. Suomen Posti Oy aikoo sulkea suuren osan postitoimipaikoistaan samassa yhteydessä, kun Postin ja Leonia Pankin välinen yhteistyö päättyy. Postin julkistamien suunnitelmien mukaan Postin omia konttoreita jäisi jäljelle vain 250. Kun Suomessa on kuntia 452, tämä merkitsee sitä, että merkittävä osa maan kunnista jää vaille kunnollisia postipalveluita. Esimerkiksi Lapin 22 kunnasta lähes puolet eli 10 kuntaa on jäämässä vaille postin omaa toimipaikkaa niiden päätösten perusteella, joista Posti ilmoitti huhtikuussa 2000.

Postipalveluiden heikentyminen voimistaa alueellista eriarvoisuutta ja vahvistaa kierrettä, missä monet maaseutupaikkakunnat autoituvat palvelujen ja työpaikkojen kadotessa. Postipalveluiden saatavuuden heikentyminen voi vaikuttaa kielteisesti monen yrityksen sijoittumispäätöksiin. Posti- ja raha-asioiden hoitaminen vaikeutuu pitkien etäisyyksien vuoksi erityisesti vähävaraisilla väestöryhmillä. Asiamiespostit, joita Suomen Posti perustaa lakkautettavien postikonttoreiden tilalle, eivät anna täydellisiä ja riittävän laadukkaita postipalveluita. Postin toimintojen entistä laajempi siirtäminen eri alojen yrittäjille sivutoimeksi voi vaikuttaa kielteisesti postilähetysten kulun luotettavuuteen ja nopeuteen sekä kirjesalaisuuden säilymiseen. Toiminnan

jatkuvuus tulee riippuvaiseksi yksityisen yrityksen toiminnan jatkuvuudesta, jolloin esim. kaupakuolema tai yrityksen konkurssi voi lopettaa myös jonkin taajaman tai kylän postipalvelut.

Hallituksen esitys postipalvelulaiksi (HE 74/2000 vp) sisältää voimassa olevaan postitoimintalakiin verrattuna koko joukon täsmennyksiä ja uusia määrittelyjä postipalveluja tarjoavan yrityksen velvoitteista. Lakiesityksen 4 §:ssä on määritelty yleispalvelu sekä asetettu velvoite yleispalvelua tarjoavien toimipisteiden pitämisestä jokaisessa kunnassa. Käytännössä nämä määräykset koskevat Suomen Posti Oy:tä, joka säilynee ainoana valtakunnallisena kaikkia postipalveluja tarjoavana yrityksenä. Nämä määritelmät ja velvoitteet on mielestäni kuitenkin liian väljästi muotoiltu. Lakiesityksessä määritellyt yleispalvelut kuvaavat vain postipalvelujen minimitasoa, ja lakiesityksessä lähdetään siitä, että asiamiesposti riittäisi tämän velvoitteen hoitamiseen kussakin kunnassa.

Kun Postilla on vuosikymmenien ajan ollut laaja valtakunnallinen konttoriverkko, on vaikea ymmärtää ajatusta, että siihen ei olisi mahdollisuuksia enää 2000-luvulla. Vaikka palvelujen tarpeessa ja rakenteessa tapahtuukin muutoksia informaatiotekniikan kehityksen myötä, Suomen Postin oma toimipaikkaverkko on säilytettävä riittävän laajana myös nykyisin. Jokaisessa kunnassa olisi oltava Postin oma kiinteä toimipaikka, jonka toiminnasta vastaa Postin oma henkilökunta. Luonnollisesti suuremmissa kaupungeissa ja muissa laajoissa ja runsasväkisissä kunnissa tulisi olla edelleen useita postitoimipaikkoja.

Vaatus Postin oman toimipaikkaverkon säilyttämisestä ei estä sitä, että toimipaikka voi toimia yhteistyössä muiden julkisten viranomaisten ja palvelulaitosten kanssa. Päinvastoin, pohja tällaisten yhteispalvelupisteiden perustamiselta kapee, jos Posti vetäytyy pois suuresta osasta maan kuntia. Yhteispalvelupisteiden avulla voidaan saavuttaa säästöjä tila- ja henkilöstökustannuksissa sekä turvata pidemmät aukioloajat.

Postipalvelulaissa olisi edellytettävä, että valtakunnallisella yleispalveluja tarjoavalla postiyrityksellä on yleispalveluja ja muita palveluja tarpeellisessa määrin tarjoava oma kiinteä toimipiste jokaisessa kunnassa. Sanonta "tarpeellisessa määrin" sisältää mahdollisuuden harkintaan, jossa palvelutarjonta sovitetaan kysyntään. Esimerkiksi vaativampia yrityspalveluja ei ole välttämätöntä tarjota siellä, missä niille ei ole kysyntää.

On kuitenkin lähdettävä siitä, että Postin omien toimipaikkojen palvelutarjonta on selvästi laajempi kuin yleispalvelujen minimitaso. Täsmennyksiä ja ohjeita näiden määräysten soveltamisesta ja tarvittavan palvelun laajuudesta voisi antaa liikenneministeriö.

Mikäli tällaisen palveluvelvoitteen täyttämistä aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia, jotka vaikuttavat postilaitoksen kannattavuuteen, se olisi otettava huomioon määriteltäessä Suomen Posti Oy:n osinkojen tuloutusveloitetta valtiolle tai siihen olisi varattava erillinen korvaus valtion budjettivaroista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Postipalvelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §

(kuten HE 74/2000 vp)

4 §

Yleispalvelujen sisältö

(1 mom. kuten HE 74/2000 vp)

Yleispalveluja tarjoavan valtakunnallisen postiyrityksen on pidettävä yllä omalla henkilökunnallaan jokaisessa maan kunnassa vähintään yhtä kiinteätä toimipaikkaa yleispalveluja ja tarpeellisessa määrin muita palveluja varten. Laajoissa ja

runsasväkisissä kunnissa tällaisia toimipaikkoja on oltava useampia. Tämän säädöksen soveltamisesta antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä liikenneministeriö.

(3—4 mom. kuten HE 74/2000 vp)

Jos tämän pykälän 2 momentissa määritellyn velvoitteen täyttäminen aiheuttaa postiyritykselle ylimääräisiä kustannuksia, jotka vaarantavat yrityksen kannattavuutta, ne on korvattava valtion talousarviosta tai ne on otettava huomioon alentamalla valtion omistaman postiyrityksen tuottovaatimusta.

5—42 §
(kuten HE 74/2000 vp)

(voimaantulo ja siirtymäsäännökset kuten HE
74/2000 vp)

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 2000

Esko-Juhani Tennilä /vas

